

Grutmastertoernoai Frjentsjer

4 en 6 april 2013
Yn it histoaryske stedhûs, Raadhuisplein 1, Frjentsjer

5 april yn de Stadsherberg

Ynhâld

Ynhâld	2
Damklub De Rûge Wolf organiseert	3
Programma Grutmastertoernoai Frjentsjer 2013	4
Programm for the international draught players	5
Spelen in contact	6-12
Een bloemlezing over de historische contacten tussen het internationale spel en het Friese damspel	
Websites en de analysespecialisten	13
Sponsors	14
De spilers	15
It spylskema	19
De spelers internationaal spel	20-21
Kampioenschap voor vrouwen 2013	22
Eindspeltoernooi	23
Spelreglement Fries Dammen	24

Foar fragen kinne jim kontakt opnimme mei:

Marten Walinga, martenwalinga@hotmail.com
0517- 469181 / 06-34561133
Liuwe Westra, liuwe.westra@mensa.nl
0517-469245

Opjaan foar it einspultoernoai en kampioenskip foar froulju
by Liuwe Westra

Website “De Rûge Wolf” <http://www.fryskdamjen.nl>
Website Dambond Fries Spel <http://www.friesdammen.nl>

Damklub “De Rûge Wolf”

organiseert voor de vijfde maal het “Grutmastertoernooi” in het oude stadhuis van Franeker. De stad waar al eeuwen Fries wordt gedamd, en ook dit jaar weer het podium voor “Oer Alles” tijdens één van de belangrijkste toernooien van het damseizoen.

Uit de historie leren we dat er momenten waren waarop het Friese damspel in contact kwam met spelers die een ander damspel speelden. Dit had bijzondere gevolgen: Parijs, een wereldstad waar in de achttiende eeuw tien jaar lang op z'n Fries werd gedamd, maar ook dichterbij en minder lang geleden, de oprichting van een nieuwe bond waarbij de slagregels uit het Friese damspel werden overgenomen.

Dit jaar kan ook zo de geschiedenisboeken ingaan: Franeker een smeltkroes van damspelen, synergie tussen de spelregels van het internationale en Friese damspel, wat zomaar zou kunnen leiden tot een overgang waarbij het internationale damspel niet meer een remise-spel is, maar wordt uitgespeeld tot de laatste schijven...

Want verbaas u over de spelers en het programma dat dit jaar wordt afgewerkt!

Niemand minder dan de kampioen van Ivoorkust, **Leopold Sekongo**, drievoudig Nederlands kampioen **Hans Jansen**, elfvoudig Italiaans kampioen en wereldkampioen blind-checkers-dammen **Michele Borghetti** en viervoudig wereldkampioen **Anatoli Gantvarg** zullen drie dagen lang Fries gaan dammen in Franeker. Dit mede dankzij de steun van oud-wereldkampioen Harm Wiersma.

Wij wensen de spelers en de bezoekers een geslaagd toernooi!

Programma Grutmastertoernoai Frjentsjer 2013 Donderdagavond 4 april in het oude stadhuis.

- 19.00 - 19.15 Welkom en opening door de burgemeester
19.15 - 21.45 1e ronde Friese grootmeesters
19.30 - 20.00 Hans Jansen vertelt over het Friese slaan en
Liuwe Westra over Herman Hoogland
20.00 - 22.00 Analyse door Hein de Vries

Vrijdag 5 april in de Stadsherberg Franeker en Bogt fen Gune

- 10.30 Koffie en ontvangst
11.00 – 12.00 Masterclass Fries Spel
12.00 – 13.00 Lunch
13.00 – 15.00 Masterclass Fries Spel
15.00 – 16.00 Rondleiding in het Planetarium
21.00 – vrij dammen in de Bogt fen Guné

Zaterdag 6 april in het oude stadhuis van Franeker

- 9.30 Welkom en opening door de organisatie
Presentatie Fries dammen app.
9.45 -13.00 2e ronde
9.45 – 13.00 Toernooi Fries Spel Rapid voor internationale
grootmeesters (drie partijen)
9.45 – 13.00 Kampioenschap Fries Spel voor vrouwen
13.00 – 13.45 Lunch
14.00 – 16.15 3e ronde
14.00 – 17.00 Kampioenschap voor vrouwen
14.00 – 16.30 Eindspeltoernooi
11.00 en 16.30 Analyses door Folkert Groenveld
18.00 Prijsuitreiking en afsluiting

Programm Grandmaster Tournament Franeker 2013 for the international draughts players. Thursday at the Town Hall.

19.00 Welcome and opening by the burgomaster of Franeker

19.15 Press meeting

19.30 Presentation of unpubliced lettres of Worldchampion Herman Hoogland and reading of mr. H. Jansen

Friday at the Stadsherberg

11.00 Masterclass Frisian draughts

15.00 Excursion to the Planetarium

21.00 Informal meeting at the Bogt fen Guné with chess and draughts players

Saturday at the Town Hall

9.30 Tournament Frisian draughts Rapid (25min + 10 sec)

Round 1. Gantvarg – Sekongo	Borghetti - Jansen
Round 2. Borghetti - Sekongo	Jansen - Gantvarg
Round 3. Sekongo – Jansen	Gantvarg - Borghetti

14.00 End game tournament (with five men to each player) for Frisian as well as international draughts players

18.00 Award ceremony

Spelen in contact

Tegenwoordig is men lid van een sportclub, bijvoorbeeld een damclub, die bij een bond is aangesloten. Men speelt op de club volgens de regels van de bond. Soms zijn er van een sport verschillende varianten. Zo is er Japans, Chinees en ons ‘gewone’ schaak, en is er Engels, Italiaans, Fries en het ‘gewone’ of internationale damspel. Komen deze varianten wel eens met elkaar in contact? Nee: men speelt immers binnen club- en bondsverband, en dus volgens één bepaalde variant.

Vroeger was dat anders. Men speelde niet bij een club, maar thuis, in het café, op straat, waar men elkaar maar tegenkwam en tijd en ruimte was voor een sportieve wedstrijd. Zoals er in cafés nog wordt gekeurd: als men met een nieuwe tegenstander gaat klaverjassen, wordt eerst de vraag gesteld: Amsterdams of Rotterdams?

Zo was het vroeger ook met het dammen, en nog eerder met het schaken. De sport bestond in ontelbare varianten. Die varianten hadden ook niet altijd dezelfde naam. Voor latere generaties is het dan een hele klus om na te gaan, hoe het spel in vroeger eeuwen werd gespeeld.

Zo wordt het moderne dammen wel aangeduid als ‘internationaal’, ‘Pools’ of ‘Hollands’. Steeds bedoelt men dan hetzelfde spel! Het bijzondere van dit spel, is dat het wordt gespeeld op een groot bord, van 100 velden. Alle andere varianten worden gespeeld op een klein bord, van 64 velden, dus identiek aan een schaakbord.

Alle andere varianten? Nee: in een klein gedeelte van de Nederlandse provincie Fryslân wordt nog het zogenaamde Friese dammen beoefend: een spel op het grote bord, met niet alleen schuine, maar ook rechte slagen. Deze combinatie van rechte en schuine slagen zijn in het geheel van de damsport uniek.

Zilveren dambord (Rijksmuseum) uit 1739 met 64 velden.

Alle damhistorici zijn het eens: het damspel op het kleine bord is ouder dan dat op het grote. Dus waar komt dat grote bord vandaan? Hier komen we in een doolhof van oude bronnen, die vaak moeilijk toegankelijk en lastig te interpreteren zijn.

Een belangrijk punt in dat doolhof is het werk van de Franse dammer Manoury, die in de jaren 1770 en 1787 twee boeken schreef over het ontstaan en de geschiedenis van de damsport op het grote bord, dat hij omschreef als het 'Poolse' spel. Uit zijn beschrijving blijkt, dat dit spel praktisch gelijk is aan het spel zoals het nu internationaal wordt gespeeld.

Waar komt volgens Manoury dit spel op het grote bord vandaan? Hij schrijft over het Parijs van enkele generaties vóór zijn tijd, toen een Poolse officier de attractie van Parijs was als het ging om het damspel: 'de Pool' gold als onverslaanbaar. Tijdens een partij met een prins van het koninklijk huis, kwam er een interessante slag in de partij. De prins zou hebben gezegd: Jammer, dat we in het damspel niet achteruit mogen slaan, dan was de slag nog mooier! Waarop de Pool, na enig nadenken, zou hebben geantwoord: En als we het bord dan ook nog vergrootten, zou de slag nog mooier zijn! En aldus zou men op het idee zijn gekomen te dammen op een bord met 100 velden, en niet alleen vooruit, maar ook achteruit te slaan. Het 'internationale' spel was geboren ...

Het interieur van het Cafe van Manoury.

Wat Manoury schrijft, is echter pertinent onjuist. Niet alleen klinkt het verhaal niet erg waarschijnlijk, ook zijn er damborden en afbeeldingen van damborden met 100 velden bekend van ruim vóór 1700. Die komen ook niet uit Parijs, maar uit de toenmalige Nederlanden, en dan duidelijk uit de kuststreken, niet uit het Brabantse of Saksische binnenland. Dit is uitgebreid beschreven door Arie van der Stoep op zijn website www.draughtshistory.nl

Maar Manoury schrijft nog meer. In zijn tweede werk, dat van 1787, beschrijft hij, hoe het nieuwe damspel (dus wat wij nu kennen als het ‘internationale’ spel, dus op een groot bord) een tijd lang tussen 1740 en 1750 in onbruik raakte, omdat men in de ban raakte van een nieuwe variant: een variant waarbij men recht en schuin, vooruit en achteruit mocht slaan zowel als zetten. Deze variant noemde men ‘Babylonisch’: blijkbaar omdat het zo ingewikkeld was. Manoury schrijft:

“Die speelwijze ... gaf veel meer mogelijkheden tot combinaties, en bevatte ook vele merkwaardige slagen. Dat nieuwe spel heeft ervoor gezorgd dat het Poolse spel een tijd lang werd verwaarloosd, en misschien had het dat zelfs helemaal in het vergeetboek doen komen, als men er een apart dambord voor had gemaakt, dat overeenkwam met het bereik de zetten ervan. Op de huidige damborden heeft het niet genoeg ruimte; men zou dan op dezelfde wijze het aantal stukken moeten vergroten als men heeft gedaan toen men het Poolse spel invoerde voor het Franse: als het slagveld te beperkt is, als het aantal strijders te klein is en de ontwikkelingen niet toelaat waar de zetten om vragen, is het spel niet onvolledig, en dus ook het speelplezier.” Mogelijk is men ermee gestopt vanwege de moeilijkheidsgraad: niet iedereen was in staat het te spelen, en men moest er goed bij nadenken en zijn ideeën in samenhang en de juiste volgorde plaatsen.”

Wat beschrijft Manoury hier? Een situatie, waarin men op het grote bord een nieuwe manier van spelen probeerde, die het uiteindelijk niet haalde. Ook dit verhaal is echter niet waarschijnlijk. Manoury schrijft bijvoorbeeld over het recht vooruit en recht naar de zijkant zetten van de schijven. Dergelijke varianten zijn echter nergens anders opgetekend in de wereld van het dammen, hoewel er zeker twintig varianten bekend zijn.

Het bijzondere is, dat het relaas van Manoury naadloos aansluit op de nieuwste theorie van het ontstaan van het internationale spel, die enkele jaren geleden in Franeker is gelanceerd. Volgens deze theorie is het grote bord tegelijk ontstaan met de grote (of rechte) slagen, en is dit niet gebeurd

in Frankrijk, maar in het noorden van Nederland. Dit grote bord (met de grote slag) is aan een opmars begonnen naar het zuiden, en heeft op zeker moment Parijs bereikt. Daar moeten toen meerdere dingen tegelijk zijn gebeurd:

1) Men is gaan spelen op het grote bord, uiteraard met de grote slag. Daar is waarschijnlijk geen Pool, maar misschien wel een Fries aan te pas gekomen.

2) Men was aanvankelijk wildenthousiast over de nieuwe spelmogelijkheden, maar vond het spel ook bijzonder lastig en ingewikkeld.

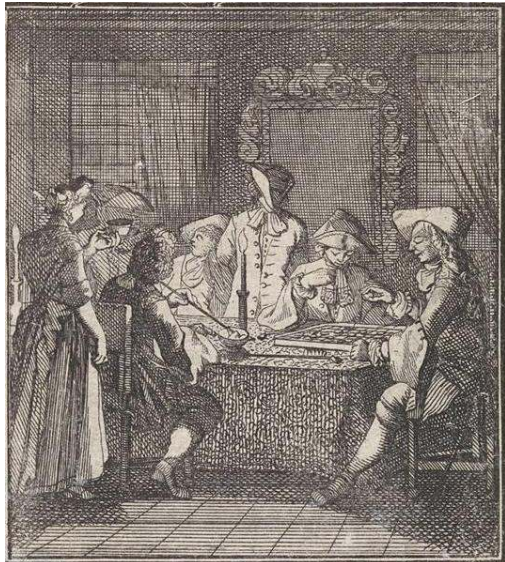
3) Men besepte terdege, dat het nieuwe spel (met de grote slag) niet gespeeld kon worden op het kleine bord.

4) Men begon echter ook te experimenteren met het oude spel (met de kleine slag) op het grote bord, en deze variant werd uiteindelijk het meest populair.

Wat er gebeurd is, is precies wat men kan verwachten als mensen met twee verschillende manieren van spelen in contact komen, zonder dat een organisatie één van de twee vormen kan verklaren tot de officiële.

Men gaat experimenteren en proberen, er ontstaan verschillende nieuwe varianten, en uiteindelijk gaat men met één variant verder.

De twee varianten van het damspel die in de Parijse koffiehuizen met elkaar in contact kwamen, waren het oude Franse damspel (klein bord, kleine slag) en het oude Friese damspel (groot bord, grote slag). Men ging experimenteren. Men kwam erachter, dat het Friese damspel (dat men om één of andere reden ‘Babylonisch’ noemde) niet te spelen was op het kleine bord. Men ontdekte ook, dat het nog niet meevalt het Friese of Babylonische spel goed te spelen. En toen probeerde men, hoe het ging om het oude, Franse spel te spelen op het nieuwe Babylonische bord, en dat bleek een gouden greep.

Koffiehuis, getekend door Luycken in 1711 met op de tafel een 100-velden bord.

Zo kunnen twee beschrijvingen van Manoury, die allebei intrinsiek onwaarschijnlijk zijn, toch zinvol worden verklaard. Bovendien klopt hiermee, dat in een Frans gedicht van rond 1750 wordt gesteld, dat de oorsprong van het ‘nieuwe’ damspel betwist wordt:

De één zegt dat het uit Polen komt, de ander zegt dat het uit de Nederlanden komt, en nummer drie denkt dat het een Franse uitvinding is.

De eerste verklaring is een gevolg van de benaming ‘Pools dammen’, de derde is in zoverre correct dat het idee om met de kleine slag op het grote bord in Frankrijk moet zijn ontstaan, en de tweede verklaring wijst erop, dat men rond 1750 in Parijs nog heel goed wist, dat deze vernieuwing het gevolg was van het contact met een spel dat uit het noorden kwam.

In ieder geval is duidelijk, dat Parijs niet de enige plaats waar verschillende varianten van het damspel werden beoefend. Zo is uit oude Amsterdamse bronnen bekend, dat wie een potje wilde dammen, de keuze had uit een ‘gewoon’ of ‘Molkwerums’ (oftewel: Fries) spelletje. Hiermee komt overeen, dat er in Noord-Holland zowel kleine als grote damborden zijn gevonden.

Wat gebeurde er hierna? In het begin van de 20ste eeuw botsen beide spelvarianten opnieuw op elkaar in de provincie Fryslân. Daar wordt dan voor het eerst het spel met de kleine (dus alleen schuine) slagen op het grote bord geïntroduceerd. Dit bood niet alleen de Friezen nieuwe manieren om het damspel te spelen, maar maakte ook ‘Hollandse’ spelers nieuwsgierig naar die exotische variant met de grote slagen.

In 1914 maakte Herman Hoogland kennis met Jurjen Tolsma, één van Fryslâns beste dammers. Van Tolsma leerde Hoogland het Friese Spel. Dit leidde in 1919 tot een bezoek van de toenmalige wereldkampioen ‘Hollands’ of ‘internationaal’ dammen, Herman Hoogland, aan Fryslân.

Wereldkampioen dammen 1912, Herman Hoogland

Hij leerde toen ondermeer de Franeker Wytze Ennema kennen. Met Ennema speelde hij, als beoefenaar van het internationale spel, een officiële Friese partij. Later schreef Hoogland: “Met hem speelde ik ten aanschouwe van al wat in Franeker en daarbuiten damde een Overalles – Partij.”

Hij zal niet hebben vermoed, dat hij zich daarmee vlakbij de bakermat moet hebben bevonden van het grote bord, en dus ook van zijn ‘eigen’ internationale spel.

Wel heeft Herman Hoogland over beide spelvormen goed nagedacht, zoals blijkt uit tot nu toe niet uitgegeven correspondentie tussen hem en vijfvoudig kampioen Fries Spel Arjen de Haan.

Hoogland schrijft in één van zijn brieven, dat het internationale spel een groot nadeel heeft:

“tegen een min of meer gelijkwaardige tegenstander is het bijna onmogelijk winst te halen, omdat drie dammen tegen één nog remise geven.”

En hij schrijft over dit eindspel: *“Als men vier dammen nodig heeft om een dam te vangen dan begrijpt een kind dat zoo'n eindspel een onding is. Neen, dan is het eindspel van Overalles fijn!”*

Met andere woorden: voor het grote bord vindt hij de Friese regels, met de grote slag, eigenlijk geschikter dan de internationale ... Het enige bezwaar van het Friese spel zag hij in de geografische geïsoleerdheid van de groep die het beoefende. Omdat het spel alleen in Fryslân werd gespeeld, was het in de rest van de wereld totaal onbekend.

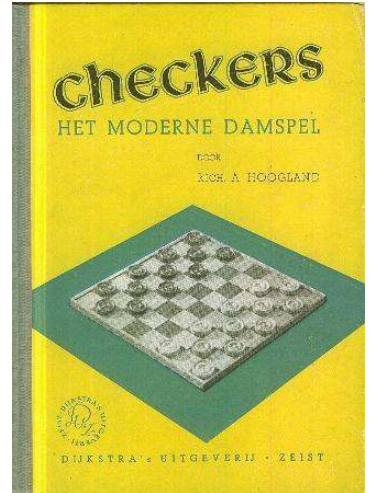
Dat laatste wilde Hoogland verbeteren door de Friezen naast hun spel ook het Checkers te laten spelen, en dan de “nieuwe speelwijze”, door Hoogland zelf geïntroduceerd.

“Daar vinden de Friezen hun dammen-eindspel in terug, maar de hoofdzaak is dat de spelers zich kunnen meten met de spelers in Holland en in de toekomst met spelers van de gehele wereld.”

Dat het Friese door zo weinig mensen wordt beoefend is in wezen exact hetzelfde als Manoury in 1787 zei, zij het diametraal verschillend benaderd: het grote bord vraagt om het ‘grote’ spel, en als men in dit spel niet heel goed weet wat men doet, gaat men voor de bijl. Daarom kiezen de meeste spelers voor het ‘kleine’ spel, hoewel dit speltechnisch minder bevredigend is.

De Nieuwe Speelwijze.

Hoogland heeft zich dus door het ‘grote’ of Friese spel als eerste na de Parijzenaars van 1740 opnieuw laten inspireren. Ook Hoogland bedacht namelijk, misschien wel tijdens zijn match met Ennema in Franeker, een nieuwe spelvariant: hij introduceerde in 1923 de zogenaamde Nieuwe Speelwijze. Hierbij wordt op een klein bord gespeeld, maar hebben de dammen dezelfde mogelijkheden als in het Friese spel in een eindspel van alleen dammen. Hij hoopte, dat dit spel, doordat het aansloot op het grootste deel van de varianten die werden en worden beoefend op een klein bord, en tegelijk net als het Friese spel reeds bij een blijvend voordeel van één schijf praktisch gewonnen was, een brug zou slaan tussen alle damspelers. Iedereen zou dan zijn eigen variant kunnen blijven spelen, maar nationaal en internationaal zich in deze gezamenlijke variant kunnen meten.

De droom van Hoogland is niet uitgekomen. Zijn in 1943 opgerichte Nederlandse Checkersbond heeft slechts 12 jaar bestaan. Daarna namen de spelers buiten Fryslân weer hun toevlucht tot het ‘Hollandse’ spel hoewel het eindspel hiervan speltechnisch nog steeds een ‘onding’ is. En in Fryslân spelen we gelukkig nog steeds de variant, waarvoor het grote bord eigenlijk is ontworpen: een variant waarbij men, zoals Manoury schrijft, *‘goed moet nadenken en zijn ideeën in samenhang en de juiste volgorde plaatsen’ om te winnen.*

Websites en de analyse specialisten:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Draughts>
<http://www.fryskdamjen.nl>

<http://www.friesdammen.nl>
<http://www.ludoteka.com>

De analyses wurde útfierd troch:

Routinier Hein de Vries

Iepeningsspesjalist Folkert
Groenveld:

Sponsors

De toernooien zijn mede mogelijk gemaakt door:

- Provinsje Fryslân www.fryslân.nl
  - Gemeente Franekeradeel www.franekeradeel.nl
  - Stadsherberg Franeker www.stadsherberg.nl
  - Fonds Bolsward Dronrijp www.bolswarddronrijp.nl
  - Damclub De Rûge Wolf www.fryskdamjen.nl
  - Frouckje State in Ryptsjerk www.frouckjestate.nl
  - Ondernemersfonds www.franekerondernemersfonds.nl
  - Boekhandel Wever www.boekhandelwever.nl
  - Planetarium www.planetarium-friesland.nl
  - Narwal Innovatie Waaksens www.narwal.nl
  - Dambond Fries Spel www.friesdammen.nl
  - Opel Garage www.deinumopel.nl
  - BudgetCam www.budgetcam.nl
  - Huhtamaki www.huhtamaki.nl
  - Juwelier Kramer Franeker www.juwelierkramer.nl
  - ABL-Bouw Lollum www.ablbouw.nl
  - Garage Jaarsma www.automobilbedrijfjaarsma.nl
  - De Boer Accountants www.deboeraccountant.nl
  - MikeBike Fietsen www.waaksens.nl
  - Kaspers Vastgoed www.omnyvastgoed.nl
  - Syb van der Ploeg www.sybvanderploeg.nl
  - ParcEstate www.parcestate.com
  - Kooistra Interieurbouw www.kooistra-interieurbouw.nl
  - Sieperda tuinen www.sieperdatuinen.nl
  - Boerencamping Hichtum www.fugelfrij.nl
-
- Stucadoorsbedrijf Atze Schilstra Lollum
  - Ebbendorf timmer- en onderhoudsbedrijf Waaksens
  - Pedicuresalon FootStyle Burgwert
  - Schildersbedrijf H. de Vries Lollum
  - Maatschap J. Mulder en L. Mulder-Bouma Waaksens
  - Politiek Fouragebedrijf Lollum
  - Loonbedrijf Herman Bos Waaksens
  - Loodgieter Firma D. van Wieren Wommels

De spilers

1. Jelle Wiersma (Frysk kampioen 2013)
2. Foeke Tiemensma (Twadde plak pleatsingstoernoi 2013)
3. Marten Walinga (Winner pleatsingstoernoi 2013)
4. Tacke Kooistra (Twadde plak Fryslân 2013)

Jelle Wiersma út Wommels

Jelle Wiersma waard dit jier kampioen yn it Frysk damjen en foar it earst ek Frysk kampioen Fluchdamjen. Dit jier liket Jelle Wiersma ûnferslaanber. Hy hat alris it grutmastertoernoi op syn namme skreaun mar sil him dat op 'en nij slagje?

Foeke Tiemensma út Frjentsjer

Foeke Tiemensma is op dit stuit de spiler dy't de measte progresje makket. De fanâlds 'Hollânske' dammer socht in nije útdaging yn it damjen en hat dy fûn yn it Fryske spul. Mei in soad trainingsoeren wrot er him nei de absolute top ta.

Teake Kooistra út Hartwert

Teake Kooistra út Hartwert waard dit jier reserve-kampioen fan Fryslân. Teake mei der graach wat yn breidzje, makket moai spul en bliuwt op it boerd altyd gefaarlik. Yn Frjentsjer hat er lykwols noch nea op it heechste plak stien en dêr leit foar him grif in útdaging.

Marten Walinga út Waaksens

Marten Walinga út Waaksens docht dit jier foar de fyfde kear mei oan it grutmastertoernoai, dit jier pleatst fia it pleatsingstoernoai yn Lollum. Syn krêft leit yn it fluch en djipgeand analysearjen fan stannen. Nei in min seizoen yn 2011-2012 is hy de lêste tiid goed op dreef troch ferline jier it grutmastertoernoai te winnen en dit jier wer te promovearjen nei de kampioensklasse.

It Spylskema:

Tongersdei 19 april:

1e omloop:	Wiersma	–	Kooistra	(1 – 4)
	Tiemensma	–	Walinga	(2 – 3)

Sneon 21 april:

2e omloop:	Walinga	–	Wiersma	(3 – 1)
	Kooistra	–	Tiemensma	(4 – 2)

3e omloop:	Wiersma	–	Tiemensma	(1 – 2)
	Walinga	–	Kooistra	(3 – 4)

De earstneamde spiler spilet mei wyt en yn de lêste omloop moat der ret wurde om de kleur fan it hout.

It spyltempo (Fischer-systeem): foar de partij hawwe de spilers 90 minuten basistiid; elke set komme dêr 30 sekonden spyltiid by.

By lyk útkommen fan spilers wurdt der ien spul damd mei tsien minuten op 'e klok plus fiif sekonden de set. De spilers spylje dan mei omkearde kleuren neffens de earste partij.

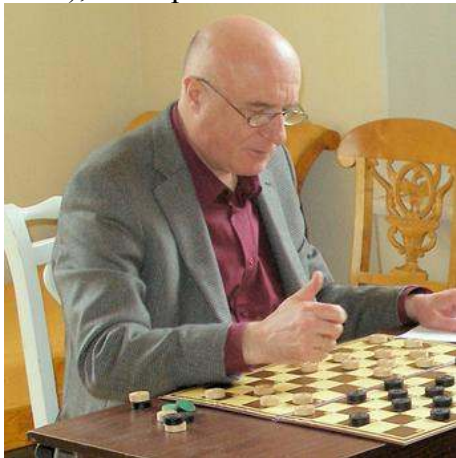
1. Leopold Sekongo: Champion of Ivory Coast (1994)

2. Hans Jansen: Champion of Holland (1979, 1994, 1997)

3. Anatoli Gantvarg: World Champion (1978, 1980, 1984, 1985), Champion of the Soviet Union (4 times)

4. Michele Borghetti: Challenger of the World champion checkers (2013), 11 times Champion of Italy (Italian game) and 3 times Champion of Italy (international game), world record blind checkers (23 games):

Kampioenschap voor Vrouwen 2013

We zijn er in geslaagd om ook voor de vrouwen die het Friese damspel spelen weer een aantrekkelijk toernooi neer te zetten, deze keer ook op de bijzondere locatie in Franeker.

De deelnemsters spelen 2 x 3 ronden volgens het Zwitsers systeem.

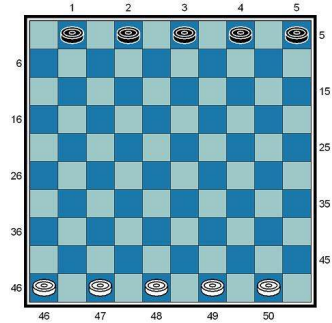
De speeltijd bedraagt 25 minuten + 5 seconden per zet.
(Fishersysteem)

In 2008 speelde ook internationaal damster Iepie Poepjes mee.

Einspultoernoi, 5 tsjin 5

Der sil damd wurde mei fiif tsjin fiif houtsjes, jo sitte dus gelyk yn it einspul. In soad soene sizze, dat wurdt meastentiids wol kamp, mar dat is dus net sa. Yn de foargeande edysjes wie kamp in útsûndering! Mei in pear skiven kinne jo hjir priuwe oan de rykdom fan it

Fryske einspul. Wa brekt it earste troch? En wa hat it measte tempo? Der kinne betiden moaie damslachjes yn breide wurde mar ek bliuwt it oppassen omdat damslach foar giet.

Hawwe jo in dam en skiven dan bliuwt it útsjen mei de trije-setteregel.

En mei beide in daam en noch in skiif op it boerd wurdt it útsykjen hoe't jo dy twadde skiif der noch troch wrotte kinne en as dat al slagget dan moat it ek noch marris útmakke wurde yn de tastiene sân damsetten... Al mei al spektakel mei in pear skiven op it boerd.

Der binne seis omlopen en opjaan hoecht net. (It mei wol fansels.) De spilers dy' hjir oan mei dogge, wurde troch de organisaasje op sterkte yndield.

De spullieder tidens dit toernoi is Liuwe Westra.

Spelreglement Fries Dammen

1. Het wordt gespeeld op een normaal dambord met honderd velden met het donkere veld linksonder.
2. Wit begint.
3. Een schijf mag 1 veld schuin vooruit worden geschoven.
4. Een schijf mag zowel vooruit als achteruit slaan in 8 richtingen (dus ook horizontaal en vertikaal)
5. Een schijf wordt een dam als het op de damlijn tot rust komt, er wordt dan een schijf bovenop gezet.
6. Een dam mag schuin vooruit en schuin achteruit worden geschoven zover dit mogelijk is.
7. Met een dam mag maar drie maal achterelkaar worden geschoven, daarna moet hij vrij worden gemaakt door een slag(eventueel met dezelfde dam) of door een zet met een ander stuk. Deze beperking vervalt wanneer men alleen maar dammen heeft.
8. Een dam mag ook in 8 richtingen slaan, de dam hoeft niet direct achter het geslagen stuk worden gezet.
9. Slaan is verplicht.
10. Meerslag gaat voor. Twee schijven hebben meer waarde dan 1 dam, 1 schijf heeft minder waarde dan 1 dam.
11. Damslag gaat voor, kan een dam en schijf een even grote waarde slaan dan is de damslag verplicht, anders gaat meerslag voor.
12. Pas na de slag worden de geslagen stukken van het bord gehaald.

13. Gedurende een slag mag wel vaker een zelfde veld worden gepasseerd maar niet vaker een geslagen stuk.
14. Aanraken is zetten.
15. Wanneer een speler 2 dammen heeft en de tegenspeler 1 dam, dan heeft de speler maximaal 7 zetten om de partij te winnen, lukt dit niet dan is het remise.
16. De partij eindigt onbeslist(remise) wanneer beide spelers 1 dam heeft en niemand het kan winnen.
17. De partij is gewonnen wanneer de tegenspeler geen stukken meer over heeft of vast staat.

Succes met Oer Alles!